

αποτέλεσαν αιχμή στον αντιθεσμικό αγώνα, αυτό έγινε επειδή ξεπέρασαν το ρόλο τους, συνδέθηκαν με τα ευρύτερα κοινωνικά κομμάτια και δεν περιορίστηκαν σε συντεχνιακές διεκδικήσεις.

Η καταστολή, λοιπόν, σε αυτούς τους χώρους που φιλοδοξούν να είναι κοινωνικοί, αποτελεί ένα ζήτημα καθώς εξαιτίας της αλληλεγγύης και των αδιαμεσολάβητων κοινωνικών σχέσεων αναπτύσσεται μία δυναμική που κάνει προβληματική την επέμβαση αστυνομικών δυνάμεων ή την εισβολή φασιστών. **Αυτή η "ασυλία" απέναντι στο κράτος πηγάζει "από τα κάτω" και δε στηρίζεται σε νόμους και διατάγματα, παρά μόνο στις σχέσεις των υποκειμένων που απαρτίζουν αυτούς τους χώρους.** Πρόκειται για ένα είδος "άτυπης ασυλίας" που έχουν και τα στέκια-καταλήψεις ή οι πορείες και εκτός σχολών όταν υπάρχουν οι σχέσεις που προαναφέραμε.

Βέβαια, εκτός από τις σχέσεις χρειάζονται και δομές και γι' αυτό **θεωρούμε τουλάχιστον προβληματικό στέκια να υπεραμύνονται (όπως οι αριστεροί/το θεσμό του ασύλου να να επρόκειτο για "κοινωνική κατάκτηση" και όχι για ανάγκη προστασίας της πανεπιστημιακής ιδιοκτησίας, του "ορθού λόγου" και ότι αυτό συνεπάγεται.**

Εν τέλει, οι χώροι που προωθούν την ανάπτυξη των κοινωνικών σχέσεων, την αλληλεγγύη, την οικειοποίηση του διαχωρισμένου και ασφυκτικά προβλεπόμενου χώρου και χρόνου, μόνο σε αντίθεση μπορούν να είναι με το άσυλο που προσοπίει την πανεπιστημιακή ιδιοκτησία, τον επιστημονικό λόγο της εξουσίας, την ιεραρχία και τους διαχωρισμούς.

ΕΝ ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΙ...

Λογικές υπεράσπισης του ασύλου, ως έχει, συναντάμε σε ένα αρκετά ευρύ πολιτικό φάσμα, ξεκινώντας από την παραδοσιακή αριστερά (που προαναφέραμε) και φτάνοντας μέχρι και σε κάποια κομμάτια του ευρύτερου αντικαθεστωτικού χώρου.

Αρχικά οι θέσεις που έρχονται να υπερασπιστούν το άσυλο, περιγράφουν το πανεπιστημιακό παρόν με έναν τρόπο που αφήνει να εννοηθεί (ή εννοεί καθαρά) ότι το πανεπιστήμιο ως έχει, και συνεπώς το άσυλο, αποτελούν "όαση" στη "ζούγκλα" του άγριου φιλελευθερισμού.

Όμως το πανεπιστημιακό παρόν σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί "όαση". Το αντίθετο μάλιστα: "Ο ρόλος του πανεπιστημίου σαν ρόλος αναπαραγωγής, διαμόρφωσης, συστηματοποίησης, αλλά και

παραγωγής ως ένα βαθμό της αστικής ιδεολογίας είναι ένας ρόλος που στην ουσία του δεν έχει αλλάξει μέσα στην πορεία του χρόνου, ούτε πρόκειται να αλλάξει βασικά μέχρι την αλλαγή των σχέσεων ιδιοκτησίας"⁵. Αυτό δεν σημαίνει, βέβαια, ότι το αντιλαμβανόμεστε στατικά. **Προφανώς οι αλλαγές που εγγράφονται σε ένα ιστορικό κοινωνικό πεδίο δεν θα μπορούσαν να αφήσουν ανεπηρέαστο το πανεπιστήμιο και ως τέτοιες αντιλαμβανόμεστε τις αλλαγές που επιχειρούνται κατά καιρούς στους χώρους της παιδείας.** Πρόκειται όμως για φαινομενικές αλλαγές, αφού **η ουσία παραμένει σταθερή.**

Δομημένο αυστηρά ιεραρχικά (πρύτανης, σύγκλητος, κ.τ.λ.) το πανεπιστήμιο αντικατοπτρίζει και αναπαράγει την κυρίαρχη καπιταλιστική δόμηση. Οικοδομημένο, ως επί το πλείστον, ως φυλακή και οργανωμένο ως άλλη βιομηχανική μονάδα-επιχείρηση, εντάσσει το ιερό προϊόν-γνώση στη διαδικασία παραγωγής-κατανάλωσης. Έτσι, την "ελευθερία διακίνησης ιδεών" που έρχεται να αγιοποιήσει το άσυλο, μπορούμε να την εντάξουμε μόνο μέσα στα παρπάρνα.

Συνεπώς, η λογική υπεράσπισης του πανεπιστημιακού παρόντος και του θεσμού του ασύλου, εμπλέκεται αναπόφευκτα με την υπεράσπιση ενός καπιταλιστικού παρόντος και μέλλοντος. Αξίζει ακόμα να αναφέρουμε πως σε παγκόσμιο επίπεδο "το κίνημα"(ω,τι αδόκιμος όρος!) βρίσκεται εδώ και καιρό σε θέση άμυνας απέναντι στις επιθέσεις των αφεντικών⁶. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αναδύεται ως αίτημα και διεκδίκηση, όχι πλέον η κατάκτηση νέου εδάφους, αλλά η διατήρηση του υπάρχοντος.

Φυσικά το ίδιο ισχύει και για το πανεπιστημιακό άσυλο. Αυτό που αποτελεί για τους άλλους κάτι το ήδη κατακτημένο ή αξίο υπεράσπισης, δεν είναι για μας τίποια άλλο από αυτό που μας εγκλωβίζει στο (καπιταλιστικό) παρόν μας και στο όλο και "καλύτερο παρελθόν μας"... Μια διάσταση του χωροχρόνου του "κινήματος" που εγκλωβίζει τις απαιτήσεις μας στο υποβιβασμένο παρόν (υπεράσπιση "κοινωνικού" κράτους-καλού πατέρα) αδυνατώντας να δημιουργήσει τη δυναμική για την ανατροπή της υπάρχουσας αναπαράστασης της ιδέας ή της λογικής που το συντηρεί.

Σημαντικό, επίσης, είναι το πώς το ζήτημα της υπεράσπισης του όπως ανακλύπει στους φοιτητικούς κύκλους είναι από μόνο του ισχυρότατο φετίχ. Παρατηρούμε ότι οι ίδιοι οι υπερασπιστές του πολλές φο-

κείνων των συνθηκών, του λεξιλογίου, της γκαρνταρόμπα, της γενικότερης εμφάνισης αλλά και της πνευματικότητας που αρμόζουν στην κοινωνική θέση για την οποία προετοιμάζεται και για την οποία θα παλεύει "δια βίου" (δεδομένου ότι στη θέση αυτή πιθανόν να ενυπάρχει και η ανέλιξη). Έτσι μέχρι το τέλος των σπουδών είναι χρήσιμο να έχει αποτάξει την αχτεισιά, να τρέμει την καθηγήτρια, να πίνει καφέ και στο Κολωνάκι και να μισεί/φοβάται/φθονεί το συνεπέστερο της φοιτητή που κάθεται στη δεύτερη σειρά.

Ο φοιτητής μας, επίσης, λόγω διαφόρων φαντασιώσεων/φαντασιακών σχετικά με το μέλλον του διέπεται από ένα αυτοθαυμασμό (μέχρι και υπεροψία), ο οποίος μπορεί να περιγραφεί απλοϊκά με φράσεις όπως "τι γαμάτος είμαι που θα γίνω manager" ή "είναι εξαιρετικό να σου μέλλεται να ανήκεις στην υψηλή διανοήση". Τυχάνει, επίσης, μιας ιδιαίτερης μεταχείρισης απ' όλη την κοινωνία, από θεσμούς και συγγενείς, η οποία τον βοηθάει να εξιδανικεύσει όλο και περισσότερο το ρόλο του στην κοινωνία και του αποκρύπτει υπέροχα ότι "τίποτα δεν είναι τσάμπα" στον καπιταλισμό.

Το σημαντικότερο όμως χαρακτηριστικό των φοιτητικών χρόνων της συντριπτικής πλειοψηφίας των φοιτητών, τουλάχιστον για τα πρώτα χρόνια, είναι η ελευθερία χρόνου, καθώς από το Γολγοθά του απουσιολόγιου οι περισσότεροι φοιτητές περνάνε σε μια "προαιρετική" κατάσταση η οποία δεν έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις από αυτούς πλην τριών μηνών ανά έτος (εξαιρουμένης μίας μικρής μειοψηφίας η οποία δουλεύει λόγω ανάγκης και όχι λόγω επιθυμίας για περισσότερη κατανάλωση...). Σε συνδυασμό με τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά και το στερέοτυπο του "πότε αν όχι τώρα", η ελευθερία χρόνου, η οποία μπορεί να μεταφραστεί σε ελευθερία ενασχόλησης με οποιοδήποτε αντικείμενο, μετατρέπει τους φοιτητές στην εμπροσθοφυλακή της κατανάλωσης, στο πρότυπο του καταναλωτή.

Φοιτητής και Lifestyle - Σχέση στοργής και αλληλοκατανόησης

Το life style και ο φοιτητής είναι άρρηκτα συνδεδεμένα. Μια αμφίδρομη σχέση αγάπης και λατρείας θα λέγαμε τους ενώνει. Με μια απλή παρατήρηση, εύκολα βγάζει κανείς το συμπέρασμα ότι οι φοιτητές έχουν αναγάγει το lifestyle και το εμπόρευμα σε θρησκεία, μια θρησκεία που μεσολαβεί σε όλες σχεδόν τις πτυχές της καθημερινής τους ζωής. Οι ναοί της θα λέγαμε ότι είναι όλοι οι χώροι και οι χρόνοι κατανάλωσης και οι ποικίλες τελετουργίες που χαρακτηρίζουν αυτή τη θρησκεία είναι ακριβώς οι κώδικες συμπεριφοράς που απορρέουν από το lifestyle. Τέλος, όσον αφορά τους ιερείς της κατανάλωσης, αυτοί βρίσκονται παντού...είναι όλοι αυτοί που ευαγγελίζονται την υπέρτατη αυτή κοινωνία της αφθονίας και όλοι εκείνοι οι προασπιστές της.

Απ' την άλλη μεριά το ίδιο το εμπόρευμα θα λέγαμε ότι σημαδεύει τον φοιτητή. Και γιατί άλλωστε να μην το έκανε; Οι χώροι που επιλέχουν να κινηθούν οι φοιτητές είναι οι κατεξοχήν εμπορευματικοί χώροι και το ίδιο φαίνεται να ισχύει και για τον χρόνο τους, η δόμηση του οποίου γίνεται με γνώμονα την κατανάλωση. Το φοιτητάριατο αποτελεί μια απ' τις πιο κινητικές μάζες στην πόλη (αν όχι την πιο κινητική) και το «πληρώνω άρα υπάρχω» φαίνεται ότι ταιριάζει γάντι με την ψυχοσύνθεσή του.

Παραδείγματα ...

Ολόκληρες σειρές προϊόντων στηρίζονται στη φοιτητική αγοραστική δύναμη. Ένα καλό παράδειγμα τέτοιου προϊόντος είναι το φοβερό εκείνο σκεύασμα που αποκαλείται Red Bull. Το Red Bull και κάθε τέτοιου είδους προϊόν/υπηρεσία, έχει κατανοήσει πλήρως τον ρόλο του φοιτητή και τον αγκαλιάζει σε όλο του το φάσμα. Ταυτόχρονα τον εξετάζει, τον αναδιαμορφώνει για τις δικές του προφανείς ανάγκες και ύστερα τον επαναπροωθεί στην κοινωνία μέσω διάφορων μιστών και άθλιων κόλπων του μάρκετινγκ. Κάποια άλλα προϊόντα φοιτητικής απεύθυνσης που θα μπορούσαμε να αναφέρουμε είναι το HAPPY, η αισχρή αυτή φυλλάδα που τόσο της αρέσει να πουλάει «trend-ίλα» και τόσοι φοιτητές λατρεύουν, διάφορα περιοδικά τύπου Free, και διάφορες εκπομπές μούχλας και σαπίλας που ξεκινούν από τα ανεκδιήγητα Fame story (κ.τ.λ.) και τους ζωντανούς νεκρούς που τα περιδιαβαίνουν και φτάνουν στο Λαζόπουλο και στα «504 χιλιόμετρα» του.

Χαρακτηριστικό σημείο του τρόπου κατανομής του χρόνου και του χώρου του φοιτητή αποτελεί η αυτοεπιβεβαίωση που αισθάνεται όταν περιδιαβαίνει (όσο συχνά του επιτρέπει το καρτζιλίκι του) διάφορους χώρους «τέχνης» και κατανάλωσης όπως ο κινηματογράφος και οι συναυλιακοί χώροι/σκυλάδικα. Καταναλώνοντας ό,τι του σερβίρεται ως τέχνη (ή ως must) στα διάφορα αποστειρωμένα σούπερ μάρκετ κουλτούρας στη Veso Mare και την Αγ. Νικολάου, μας κάνει να πούμε με σιγουριά ότι τέτοιου είδους εταιρίες σ' αυτές τις περιοχές έχουν υπολογίσει σοβαρά την αγοραστική δύναμη του. Απ' την άλλη μεριά όμως ενισχύουν (σχεδόν κατά απο-

κλειστικότητα) και τα «μπακάλικα κουλτούρας» δηλαδή τους διάφορους «κουλτουριάρηδες» κινηματογράφους (Κινηματογραφική Λέσχη), τις εναλλακτικές σκηνές (Reco), τα διάφορα φεστιβάλ καθώς και τους κατά τόπους πολιτιστικούς ομίλους.

Γενικότερα οι φοιτητές, καθώς φαίνεται, για να «περνάνε καλά» (και συνεχώς διατείνονται ότι ξέρουν να περνάνε καλά...) θεωρούν απαραίτητη την κατανάλωση χωροχρόνου σε καφετέριες και μαγαζιά. Δεν συνηθίζουν να κάθονται σε δημόσιους χώρους (πλατείες, δρόμους, πάρκα, κ.τ.λ.) κι αν το κάνουν για λίγο (ίσως για να ικανοποιήσουν την «επαναστατική» τους ανάγκη να είναι και κάπως «αλύπτες») γρήγορα σπεύδουν να το διορθώσουν με ατάκες του τύπου «Τώρα που τα λέμε εδώ, δεν πάμε και σε κανένα μαγαζί να τα πούμε καλύτερα;»

Υπάρχουν «ειδικά» μαγαζιά για την «ειδική» αυτή πελατεία. Και τα οποία έχουν κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά:

Νεκρά πρόσωπα, σε νεκρά cafe (chic, το γαλλικό πουλάει...) όλα μαζί συγκεντρωμένα στην ίδια περιοχή της πόλης (σ' ένα φοιτητικό χώρο) κινούμενα στην ασφάλεια των ομοίων τους (π.χ. Γερκωστοπούλου). Και σαν να μην έφταναν τα παραπάνω, αν τυχόν βρεθεί κανείς σ' ένα τέτοιο μαγαζί θα έχει μάλλον και την ευκαιρία να παρατηρήσει ότι οι φοιτητές αυτοπροσδιορίζονται κυρίως μέσω των σπουδών τους, και μάλιστα με περηφάνια. Η πρώτη ερώτηση που κυριαρχεί σε μια γνωριμία είναι κατά συντριπτική πλειοψηφία «Τι σπουδάζεις;». Και αυτό με ύφος που δηλώνει ότι είναι αυτονόητο να σπουδάζεις αλλά και να σ' αρέσει το πανεπιστήμιο αλλά όμως να μην διαβάζεις και να περνάς τα μαθήματα («όλο σκονάκια και αντιγραφές κάνω...»), να σ' ενδιαφέρει η επιστήμη γνήσια κι αγνά και όταν πια τελειώσεις (γιατί θα τελειώσεις...) να σοβαρευτείς και να αφιερωθείς στην τέλεση της σοβαρής σου επιστήμης.

Όλα αυτά μαζί. Ταυτόχρονα. Δίχως να γίνεται αντιληπτή η οιαδήποτε αντίφαση. Όλα. Σκάνε πάνω σου με μιας, και ανακαλύπτεις τη μεγαλειώδη βία που κρύβουν μέσα τους οι κοινωνικοί ρόλοι και επί του παρόντος ο ρόλος του φοιτητή.

Κατανάλωση ρόλου. Το απόλυτο προϊόν. Το αγαπημένο προς τέρψη του φοιτητή

Και καθώς η καταγιστική προβολή κοινωνικών στερεοτύπων και ρόλων διαρκώς εξελίσσεται, παράλληλα εξελίσσεται κι ένας κομβικός ρόλος, απ' την πλευρά της εξουσίας, αυτός του φοιτητή. Δια μέσου διάφορων εμπορευματικών-θεαματικών μηχανισμών αυτός ο κοινωνικός ρόλος, συνεχώς ενισχύεται, επιβεβαιώνεται και μεταλλάσσεται έτσι ώστε να καλύπτει συνέχεια όσες ριζοσπαστικές πτυχές τυχόν του είχαν ξεφύγει.

Και για να μην ξεχνιόμαστε...

Βέβαια μεγάλο μέρος των φοιτητών, συνειδητοποιούν μόλις μπαίνουν στις σχολές, πως το κυρίαρχο lifestyle δεν τους εκφράζει και πως πρέπει να αλλάξουν τον κόσμο. Στο κάτω-κάτω οι γονείς τους ήταν στο πολυτεχνείο το '73, δεν μπορεί αυτοί να μείνουν άπραγοι. Ιδεολογίες fastfood και προκατασκευασμένα όνειρα με ημερομηνία λήξης τα 4-5 χρόνια, ετοιμοπαράδοτα από τις διάφορες αριστερές παρατάξεις (πολλές από τις οποίες ανθούν συμπτωματικά μόνο στα πανεπιστήμια) είναι ο πιο βολικός δρόμος στην αναζήτηση αυτού του δήθεν εναλλακτικού κοινωνικού ρόλου. Το πέρασμα από το μάν του '68 στην πολιτιστική επανάσταση, από 'κει στις ζούγκλες του μεξικανικού νότου και πάλι πίσω στον ισπανικό εμφύλιο, γίνεται ανερωθίαστα, αρκεί να έχει πολλά παγάκια ο φραπές του κυλικείου. Σε αποστειρωμένους χώρους μόνο κουβέντες για πεθαμένους μπορούν να γίνουν από πεθαμένα υποκειμένα. Το φάντασμα του che πλανάται στους φοιτητικούς διαδρόμους και από σημαίες και πανό μετουσιώνεται σε προφυλακτικά και μπλουζάκια yerlay προκειμένου να ικανοποιήσει τις ακόρεστες καταναλωτικές ορέξεις των επαναστατημένων φοιτητών. Οι λέξεις μασοϊκές και αντιεξουσιαστές γίνονται καραμέλα στα χείλια τους στο κυνήγι του εντυπωσιασμού. Δε χρειάζεται να πιστεύεις σε κάτι, γεγονός που θα καθόριζε αναπόφευκτα την καθημερινότητά σου, αλλά να νομίζουν οι άλλοι ότι πιστεύεις. Δε

Κριτική Σκέψη

ΠΩΣ ΚΑΠΟΙΟΙ ΦΤΑΝΟΥΝ ΣΤΟ ΠΤΥΧΙΟ ΠΕΤΩΝΤΑΣ;

Το Red Bull διανέμεται δωρεάν σε πανεπιστημιακούς χώρους και μάλιστα συνοδευόμενο από ένα διαφημιστικό μπροσουράκι απευθυνόμενο σε φοιτητές. Παραθέτουμε κάποια σημεία του: «Σήμερα όποιος δε θέλει να ανήκει στους "αιώνιους φοιτητές" περνάει όλη τη μέρα σε σεμινάρια, παραδόσεις, εργαστήρια, μετά πολλές φορές, τρέχει και στη δουλειά για τα προς το ζην ή παρακολουθεί το -μεγάλο σχολείο της νυχτερινής ζωής. Όπως και να 'χει η φοιτητική ζωή απαιτεί πολύ ενέργεια. Και εσύ σίγουρα θέλεις και να περνάς καλά και να πάρεις το πτυχίο, άρα πρέπει να είσαι συνέχεια σε τέλεια φόρμα... Το λέει και το ρητό: *carpe diem*»

περι αούλου - φοιτητές σε κρίση ταυτότητας

σμα της ΠΚΣ που παρατίθεται παραπάνω αποδεικνύεται... προκλητικό, δεξιότερο και της... δεξιά!

ΔΗΜΟΣΙΟ ή ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ;

Στο σημείο αυτό -προκειμένου να συνεχίσουμε τη διερεύνηση του θέματός μας χωρίς τον κίνδυνο παρερμηνειών όσων θέλουμε να εκφράσουμε- θεωρούμε σκόπιμο να διασαφηνίσουμε τους όρους που θα χρησιμοποιούμε από εδώ και στο εξής το παρόν κείμενο.

Καταρχάς, όπως έχουμε ήδη αναφέρει στη μπροσούρα "lifestyle και φοιτητές", το πανεπιστήμιο δεν περιορίζεται σε λίγους και "εκλεκτούς" όπως παλαιότερα, δε θα συναντήσουμε, όμως, κατά βάση, ανάμεσα στους φοιτητές, μετανάστες εργάτες πρώτης γενιάς ή γενικότερα. άτομα από τα ασθενέστερα οικονομικά στρώματα³. Αυτή η μεταβολή του πανεπιστημίου για "λίγους και εκλεκτούς" σε "δημόσιο" έγινε προκειμένου να καλύψει τις τότε ανάγκες του καπιταλισμού.

Δημόσιο πανεπιστήμιο, λοιπόν, θα ονομάσουμε το σύγχρονο πανεπιστήμιο, το οποίο ελέγχεται και ρυθμίζεται "από τα πάνω", από το κράτος και το κεφάλαιο, τα οποία και εξυπηρετεί. Στη σύγχρονη καπιταλιστική κοινωνία ο όρος "δημόσιο" δεν έχει καμία σχέση ακόμα και με την ετυμολογική έννοια της λέξης, δηλαδή με το δήμο σα λαό. Ο όρος αυτός έχει ταυτιστεί με οτιδήποτε το κρατικό, εξωβελίζοντα στο... πυρ το εξώτερο οποιαδήποτε κοινωνική συμμετοχή στη διαχείρισή του, για τις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας. Γι' αυτό και το πανεπιστήμιο είναι δομημένο ιεραρχικά, δημιουργώντας διακριτούς ρόλους (πανεπιστημιακός, φοιτητής, καθηγητής, πρύτανης) και διαχωρισμούς (πτυχιούχος-μη πτυχιούχος, "ειδικός"- "ανείδικετος", μετοπτυχιακός-"κακός" φοιτητής κ.α.) διαιωνίζοντας την εκμετάλλευσή.

Παρόλο αυτά, όμως, μέσα στο ιεραρχικά δομημένο και δοσμένο πανεπιστήμιο δεν είναι τα πάντα προκαθορισμένα και προβλέψιμα. Υπάρχουν καθημερινές αρνήσεις που συγκροτούνται απειλώντας την εύρυθμη λειτουργία του αποστειρωμένου πανεπιστημίου με σκοπό την καταστροφή του και τη δημιουργία χώρων κοινωνικών, ανταγωνιστικών προς το υπάρχον και ανεξέλεγκτων από αυτό.

Ένας κοινωνικός χώρος, σε αντίθεση με το πανεπιστήμιο, είναι δημιουργήμα υποκειμένων. Πηγάζει "από τα κάτω" και εκεί καταλήγει. Δεν είναι

τίποτα διαφορετικό από την οικειοποίηση του καθημερινού χωροχρόνου και τη βίωση του σε αντίθεση με το διαχωρισμένο καπιταλιστικό χώρο και χρόνο.

Μέσα στα πανεπιστήμια (αφού μιλάμε για το άσυλο) υπάρχουν αρνήσεις που συγκροτούνται σε χώρους και κινούνται προς αυτή την κατεύθυνση. Αυτό συντελεί στο να ταυτίζονται, λανθασμένα, οι χώροι αυτοί με το "άσυλο", δύο πράγματα όχι μόνο άσχετα αλλά και εκ διαμέτρου αντίθετα.

Ως τέτοιους χώρους εννοούμε τα στέκια-καταλήψεις στις σχολές όπου, παρόλες τις αδυναμίες και τα όριά τους⁴, δραστηριοποιούνται άτομα ή ομάδες προσπαθώντας να συλλογικοποιήσουν τις αντιστάσεις τους και μέσα από εκδηλώσεις, παρεμβάσεις ή πορείες να έχουν κοινωνική απεύθυνση και συμμετοχή, σε αντίθεση με το διαχωρισμό που προάγει το πανεπιστήμιο.

Μέσα σε αυτούς τους χώρους και χρόνους οι κοινωνικές σχέσεις αποδεσμεύονται από ρόλους και ετεροκαθορισμούς, όπως αυτούς του φοιτητή, καθηγητή, πανεπιστημιακού, εργάτη, ανέργου, και αποκτούν συνολικές και γι' αυτό ανεξέλεγκτες διαστάσεις για την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων.

Εκεί κυοφορούνται δεσμοί αλληλεγγύης και συντροφικότητας που καμία σχέση δεν έχουν με τον ατομικισμό, τον ομορτουρισμό, την καριέρα, τις συντεχνιακές λογικές και τις σχέσεις εξουσίας που προωθεί το πανεπιστήμιο (χαρακτηριστικό εξάλλου είναι το γεγονός ότι τα άτομα που συμμετέχουν στα στέκια των σχολών δεν προσφωνούν τους άλλους ανθρώπους ως "συναδέλφους", όπως κάνουν οι φοιτητές μεταξύ τους, καθώς δεν είναι αυτό το φαντασιακό που τους ενώνει).

Αυτό ακριβώς το ξεπέραςμα δοσμένων ρόλων (και στην προκειμένη του ρόλου του φοιτητή-πανεπιστημιακού) έρχεται σε αντίθεση με το πανεπιστήμιο και αυτό που αναπαράγει (διαχωρισμοί, διαιώνιση της εκμετάλλευσής, "ορθός λόγος", επιστήμη) ως σημαντικό κομμάτι του συστήματος. Γι' αυτό και πολλές φορές στέκια και συλλογικότητες κινούνται παρεμποδιστικά στο ρόλο του πανεπιστημίου με σμποτάζ σε ημερήδες-εκδηλώσεις και σε μαθήματα, με δραστηριοποιήσεις ενάντια στις εκλογές, με την αμφισβήτηση του "ορθού λόγου" και με την καθημερινή αδιαμεσολάβητη παρουσία και δράση τους στο χώρο των σχολών.

Ακόμα, όταν διάφοροι πανεπιστημιακοί χώροι

lifestyle και φοιτητές

Το έντυπο αυτό ασχολείται με την ιδιαίτερη σχέση που έχουν οι φοιτητές με το lifestyle. Αρχικά, επιχειρούμε να ορίσουμε το lifestyle, κατόπιν παρουσιάζουμε την εικόνα και το ρόλο του φοιτητή όπως τον αντιλαμβανόμαστε ως μέλη μιας σύγχρονης δυτικής κοινωνίας και στη συνέχεια προχωράμε στην τεκμηρίωση του θέματος, επιχειρώντας να καταδείξουμε πως το φοιτητριάτο γίνεται μια από τις χρησιμοποιούμενες κοινωνικές ομάδες του καπιταλισμού ενσαρκώνοντας κατά γράμμα το ρόλο που του επιφυλάσσει.

Εισαγωγικό

Θα μπορούσαμε να αρχίσουμε να μιλάμε για το lifestyle, ονομάζοντάς το σαν ένα κώδικα επικοινωνίας. Πράγματι οι άνθρωποι υπάρχουν, οι ανθρώπινες συμπεριφορές, γίνονται αντιληπτές ως ενταγμένες στο lifestyle, ως κομμάτια των διαφόρων εκδοχών του ή σπανιότερα ως αποκλεισμένες από αυτό (η περίπτωση ενός άστεγου για παράδειγμα). Άλλα το lifestyle δεν είναι ένας τυχαίος κώδικας. Δεν είναι δημιουργήματα υποκειμένων, δε χωράει τη διαφορετικότητα πέρα από τις διάφορες εκδόχές του, που στην τελική αυτό τις ορίζει. Είναι η υιοθέτηση ενός κομματιού του θεάματος σαν προσωπικό ρόλο. Αυτός ο ρόλος θα αναλάβει πια να χτίσει την προσωπικότητα, βάσει αυτού του ρόλου θα γίνεται πια κανείς αντιληπτός από την κοινωνία. Ενός ρόλου προκάτ, ενός ετεροκαθορισμού. Κάθε κοινωνική σχέση θα πρέπει να διαμεσολαβηθεί από το lifestyle, το οποίο είναι μια ενοποιητική βάση επικοινωνίας, μια βάση που δεν είναι δημιουργήματα κανενός από τα υποκείμενα που επικοινωνούν. Το lifestyle, όπως και το θέαμα θα «ενώνει το διαχωρισμένο, αλλά θα το ενώνει μόνο σε διαχωρισμένο». Από 'κει και πέρα όλα θα είναι προβλέψιμα... Οι εξυπνακίστικες ατάκες, τα παγωμένα χαμόγελα, τα σπημένα καθίσματα, τα αγκυλωμένα σώματα, αδυνατισμένα στο βάρος που πρέπει, ντυμένα με τα ρούχα που πρέπει, κινούμενα με το τρόπο που πρέπει... Το lifestyle, είναι ο μπάτσος της έκφρασης, αλλά είναι και ο νεκροθάφτης της...

Το lifestyle στον καπιταλισμό δε μπορούσε παρά να είναι μια σχέση εμπορευματική. Οι κανόνες που υπαγορεύει είναι κατευθύνσεις κατανάλωσης. Είπαμε ότι διαμεσολαβεί κάθε τι ζωντανό. Αλλά δε το διαμεσολαβεί απλώς. Προσθέτει ανάμεσα στη κοινωνική σχέση εμπορεύματα. Το ερωτικό φιλί είναι μια κοινωνική σχέση. Η αναγκαιότητα να μυρίζει η αναπνοή μέντα, είναι lifestyle. Και η τσίχλα που διαφημίζεται ότι προσφέρει την κατάλληλη γεύση για το ερωτικό φιλί είναι το εμπόρευμα. Το lifestyle είναι η θάλασσα από εμπορεύματα, μέσα στην οποία επιπλέουμε. Εντάξει, θα μιλήσουμε πάλι και για το καπιταλισμό...

Για τον φοιτητή...

Φοιτητής είναι ένας άνθρωπος ο οποίος, έχοντας ήδη πετύχει σε κάποιες δοκιμασίες που του έχει θέσει το "εκπαιδευτικό" (και όχι μόνο) σύστημα, περνάει από μια τελετή μύησης, μια μύηση που θα μετατρέψει ένα εξαρτημένο μέλος της κοινωνίας σε ένα "παραγωγικό". Φυσικά, ανάλογα με το πόσο "παραγωγικό μέλος της κοινωνίας" ευελπιστεί (ή ευελπιστούν γι' αυτόν) να γίνει, τόσο μεγαλύτερο χρονικά είναι το μυστήριο στο οποίο μεινται (θεωρητικά... εξαιρουμένων των «αιώνων»), τόσο περισσότερο χρόνο εξειδίκευσης του προσφέρει το κράτος και η οικογένεια.

Σημαντικό χαρακτηριστικό του είναι επίσης το γεγονός ότι σε μια κοινωνία ιδωμένη (αυστηρά ή χαλαρά) ταξικά, ο φοιτητής, χωρίς να έχει συγκεκριμένη θέση (ή συγκεκριμένες "ταξικές καταβολές"), δεν καταλαμβάνει τις χαμηλότερες. Μετανάστες πρώτης γενιάς που δουλεύουν στις οικοδομές ή οπουδήποτε αλλού, είθισται να μην απολαμβάνουν τη δημόσια δωρεάν παιδεία, η φοίτηση των μεταναστών δεύτερης γενιάς είναι κι αυτή κάπως ασυνήθιστη, ενώ το ίδιο ισχύει προφανώς και για ιθαγενή ασθενέστατα οικονομικά στρώματα. Προφανώς και η ίδια η τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει εσωτερικές διαβαθμίσεις καθώς υπάρχει κάποια διαφορά ανάμεσα σε ένα τυχαίο φοιτητή που περνάει και πηγαίνει σε Α.Τ.Ε.Ι στη Λάρισα και, παραδείγματος χάριν, μιας φοιτήτριας που τελειώνει στο Πα(νεπιστήμιο).Πει(ραιά). ετοιμάζεται για μεταπτυχιακό στο Παρίσι.

Όντας μέσα σε ένα θεσμό που την προικίζει με προσόντα για μια (λιγότερο ή περισσότερο) συγκεκριμένη δουλειά, μπορούμε να πούμε επίσης, για μια τυχαία φοιτήτρια, ότι είναι ταγμένη στην ιδέα της καριέρας όπως μια μοναχική είναι στο Θεό. Κεντρικό σημείο των φοιτητικών χρόνων δεν είναι μόνο η απόκτηση των γνώσεων (λέμε τώρα) που θα την κάνουν ένα μάχιμο στέλεχος ή μια χρήσιμη υπάλληλη, αλλά και η απόκτηση όλων ε-

περι ασύλου - φοιτητές σε κρίση ταυτότητας

ρές δε γνωρίζουν ακριβώς τι είναι αυτό που υπεραπορίζονται.

Ετσι, απ' τη μία πλευρά φαίνεται ότι έχουμε τη θέση που εκφράζει η αριστερά περί μη κατάργησης του νομικού ασύλου και απ' την άλλη έχουμε τη θέση των ιθυνόντων περί περιορισμού του στα άτομα που απολαμβάνουν και καταναλώνονται στη λεγόμενη πανεπιστημιακή ιδιότητα. Μία ιδιότητα εντελώς φανταστική με δόσεις κατασκευής παθών, ενεργειών και συστηματοποιημένης-συστημικής αναπαραγωγής της φοιτητικής καθημερινότητας.

Σ' αυτή την φοιτητική/πανεπιστημιακή ταυτότητα/ιδιότητα, την κατασκευασμένη από την κυριαρχία, αναφέρεται το νομικό άσυλο. Η κατασκευή ταυτοτήτων στο κυρίαρχο σύστημα είναι μία λειτουργία διαχωρισμού. Σαν αποτέλεσμα έχει τη δημιουργία ρόλων λειτουργικών και αφοσιωμένων στην αναπαραγωγή του συστήματος. Η φανταστική βάση της πανεπιστημιακής κοινότητας εικάζεται ότι βασίζεται σε κοινά συμφέροντα, σε κοινούς στόχους, που δεν μπορούν στην πραγματικότητα να αναγνωστούν σε κάποια υλική βάση. Το μόνο που μπορεί να ενώσει τους φοιτητές είναι ότι αποτελούν την εν δυνάμει εργατική μάζα, αλλά και κυριαρχία, όπως επίσης και το μεγαλύτερο ποσοστό των καταναλωτών. Στην κατανάλωση εξάλλου (προϊόντων, ρόλων, ιδεολογιών...) είναι που βρίσκουν οι φοιτητές τη μετουσίωσή τους.

Βασιζόμενος σ' αυτό τον πανεπιστημιακό ρόλο, αλλά και στην εννοιολογική φύση του ασύλου, ο θεσμός του πανεπιστημιακού ασύλου στηρίζεται αλλά και προωθεί-ενισχύει τη διαχωριστική γραμμή πανεπιστημίου-υπόλοιπης κοινωνίας. Κάνει ένα διαχωρισμό στους "εντός" και τους "εκτός" (χώρους, άτομα, ιδιότητες, συνειδήσεις) περιορίζοντας την επαφή των μεν απ' τους δε, προκειμένου να μην επιτευχθεί η κρίση των ταυτοτήτων και το ξεπέρασμα των ρόλων που θα οδηγήσει στην έμπρακτη αμφισβήτηση του συστήματος. Εκεί, λοιπόν, που τελειώνει το άσυλο-φράχτης του πανεπιστημιακού χώρου, εκεί ακριβώς θέλει και η κυριαρχία να περιορίσει τη συλλογική-αντιθεσμική δράση και την παρουσία των "από μέσα" και ως εκεί επιτρέπει την, με ίδιους όρους, προσέγγιση "απ' έξω".

Επίσης, η ιδιοκτησία του χώρου του πανεπιστημίου μπορεί να είναι δημόσια, αλλά η χρήση της παραμένει κρατικά ιδιοποιημένη, κάτι που είναι ξεκάθαρο απ' όσα έχουμε αναφέρει μέχρι τώρα. Συμπερα-

ματικά, λοιπόν, το νομικό άσυλο είναι ακόμα ένας θεσμός διαχωρισμού και μία κρατική ιδιοκτησία που συντελεί στη δημιουργία μίας ελιτίστικης λογικής συνυφασμένης με το ισχύον καπιταλιστικό σύστημα και τις επιταγές του.

Για όλα τα παραπάνω λοιπόν, απέναντι στις λογικές υπεράσπισης του νομικού ασύλου, αντιτάσσουμε την κοινωνική και τη συλλογική μας δράση και αλληλεγγύη για την οικειοποίηση του χώρου και του χρόνου όπου κινούμαστε καθημερινά (στην εργασία, στο πανεπιστήμιο, στην πόλη) άσχετα απ' τους περιορισμούς σε αφομοιώσιμους από το σύστημα ρόλους που θέτει το άσυλο. Εξάλλου, είτε αυτό κατοικιώνεται νομικά είτε όχι, λίγη σημασία έχει αφού αναφέρεται σε ένα στείρο αποκοινωνικοποιημένο πανεπιστήμιο. Όσο για τις επικείμενες μεταρρυθμίσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση όχι μόνο δεν αφορούν αυτήν την κοινωνική δυναμική αλλά απλώς επισφραγίζουν την απουσία της.

Τασσόμαστε, λοιπόν, υπέρ μιας άτυπης "ασυλίας" που στηρίζεται στην αλληλεγγύη, τη συντροφικότητα και την οικειοποίηση του χώρου από όσους αγωνίζονται ενάντια στο υπάρχον, η οποία όμως είναι πιο ισχυρή και πιο ουσιαστική από οποιοδήποτε ξερονομικό άσυλο. Μίας ασυλίας που δε διαχωρίζει ή μάλλον μιας αποασυλοποίησης των πάντων...

Για την ολική καταστροφή του συστήματος που γεννάει και αναπαράγει θεσμούς, ρόλους και ψευδείς συνειδήσεις, του κράτους και του κεφαλαίου.

πορεία της ΓΣΕΕ για την πρόσωση του ασύλου, εν μέσω κινητοποιήσεων και συγκρούσεων για την αθώωση του μπάτσου Μελίστα, το 1990. Τα πανό γράφουν: "να αποχωρήσουν οι ομάδες από το Πολυτεχνείο, "να λειτουργήσει το Πολυτεχνείο, να προστατευτεί το άσυλο".

Λίγα λόγια για την έκδοση

Ένα ακόμα "κίνημα" στην εκπαίδευση πέρασε, κάποια ακόμα θα έρθουν... Αυτό είναι σίγουρο. Σίγουρο είναι επίσης -για εμάς και για όποιον τουλάχιστον επιθυμεί περισσότερα πράγματα από το να ζήσει και αυτός μια βραχύχρονη και μελαγχολική εκτροπή- ότι δεν έχει γίνει εφικτό να σταθούμε πραγματικά απειλητικοί (και αυτό το λέμε από τη σκοπιά της αντιξουσίας της οποίας είμαστε μέρος). Κάτι που δεν πρόκειται να γίνει όσο αναπαράγουμε διάφορες αριστερές οπτικές και θέσεις -με ένα αντιξουσιαστικό άρωμα- που βρίσκουν θέση στο λόγο μας καλύπτοντας τις δικές μας αδυναμίες. Μέσα και κόντρα σε αυτήν την πραγματικότητα στέκια και συλλογικότητες του αντικαθεστωτικού χώρου καταφέρνουν σιγά σιγά να αρθρώσουν έναν πραγματικά αυτόνομο λόγο και αναλύσεις γύρω από το ζήτημα της εκπαίδευσης. Την επανέκδοση τέτοιων προσπαθειών την θεωρούμε χρήσιμη και επιβεβλημένη στην προοπτική συγκρότησης μιας αυτόνομης αντιξουσιαστικής παρουσίας και στα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Τόσο αυτήν όσο και τις επόμενες σχετικές εκδόσεις θα τις βρίσκετε στα "τραπέζακια" που βγάζει η αυτοοργανωμένη συλλογικότητα ΣΑΜΠΟΤΑ (στα σίγουρα Τρίτες 11-14 στον κεντρικό διάδρομο του ΤΕΙ) και στον αυτοδιαχειριζόμενο χώρο ΑΝΑΤΟΠΙΑ.

Πάτρα, Ιούλιος 2007

Οι "φοιτητές σε κρίση ταυτότητας" είναι μια αυτοοργανωμένη συλλογικότητα με σκοπό την ανάδειξη και το ξεπέρασμα του ρόλου του φοιτητή, που μας θέλει αποκομμένους από τους ευρύτερους κοινωνικούς ανταγωνισμούς και αφοσιωμένους στα συντεχνιακά, καριερίστικα συμφέροντά μας, και η ανάδειξη της λειτουργίας και της φύσης του πανεπιστημίου ως θεσμού παραγωγής και αναπαραγωγής της κυριαρχίας. Με απώτερο στόχο την καταστροφή του κράτους και του κεφαλαίου, του πανεπιστημίου ως βασικού θεσμού τους, για την κοινωνική απελευθέρωση... Μπορείτε να τους βρείτε στο αντιξουσιαστικό στέκι παντείου και στο e-mail: krish@riseup.net

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

**** Στιγμές ανάπτυξης αυθόρμητων και αδιαμεσολάβητων κοινωνικών δράσεων αποτελούν οάσεις μέσα σε ένα πέπλο γενικευμένου εφισυαχμού. Χαρακτηριστικά αντιγράφουμε από προκήρυξη φοιτητών που συμμετείχαν στην κατάληψη του πολυτεχνείου του 1990, μετά την αθώωση του μπάτσου μελίστα, ο οποίος δολοφόνησε τον 15χρονο Μιχάλη Καλτεζά: "Αν είναι δυνατόν! Για ποιους προορίζεται το άσυλο, σύμφωνα άλλωστε και με την ισχύουσα νομοθεσία; Η κρατική καταστολή αφορά όλους μας. Σημερινοί φοιτητές θα είναι στην πλειοψηφία τους οι αυριανοί εργαζόμενοι εκμεταλλεζόμενοι ή άνεργοι και θα συγκρούονται με τα συμφέροντα των λιγοστών συμφοιτητών τους σήμερα, εκμεταλλευτών τους αύριο. Εξηγήσαμε άλλωστε πως ο εκουγχρονισμός των σχολών εν όψει του 1992 θα προκαλέσει προβλήματα πολλούς τωρινούς και μελλοντικούς πτυχιούχους. Ποσώς μας ενδιαφέρει η εξεταστική. Υπάρχουν και σοβαρότερα προβλήματα και αν δεν θέλουμε να τα βρούμε μπροστά μας, ας αντιδράσουμε αμέσως. (...) Το όνειρο των εξουσιαστών για τα πανεπιστήμια είναι η γαλήνη που θα επιτρέψει στις σχολές αυτές, τις μηχανές αναπαραγωγής ιεραρχιών, να λειτουργούν για τα συμφέροντά του κεφαλαίου. Ας ματαιώσουμε τα σχέδιά τους για το σύγχρονο πανεπιστήμιο"**

Παρά το γεγονός ότι η παραπάνω προκήρυξη αποτελεί μέρος μιας εξεγερτικής στιγμής και συνακόλουθης, κατά εμάς, αποασυλοποίησης του πανεπιστημιακού χώρου, βλέπουμε ότι γίνεται και πάλι αναφορά στο θεσμικό άσυλο (μη παραβλέποντας, ωστόσο την επικοινωνιακή τακτική μιας τέτοιας αναφοράς).

1. το τελευταίο χρονικό διάστημα έχουν σημειωθεί πολλά περιστατικά παραβίασης του πανεπιστημιακού ασύλου. Από τον εντοπισμό ασφαλιτών (πολυτεχνειούπολη 21-10-05) και ένοπλων συνοδών και βουλευτών (πολυτεχνείο, 10-5-05), μέχρι τις παρακολουθήσεις μικροπωλητών κ αντιξουσιαστών στα ΤΕΙ αθίνας, με άμεση εντολή από την προεδρία του ιδρύματος (6-12-05). Από τις εισβολές διμοιριών των ΜΑΤ με χρήση δακρυγόνων (5-12 πάντειος), ξυλοδαρμούς ατόμων (14,15-11, ΑΣΟΕΕ), μέχρι συκοφαντικά δημοσιεύματα για αυτοδιαχειριζόμενους χώρους (ΤΑ ΝΕΑ, 28-11-05). Περιστατικά παραβιάσεων -αν και όχι τόσο δημοσιοποιημένα- έχουν λάβει χώρα στο Αριστοτέλειο, σε Σάμο, Χίο και Κρήτη.

2. Εδώ πρέπει να επισημάνουμε βέβαια πως σε ελάχιστες περιπτώσεις η επιστήμη λειτουργούσε εντελώς ανεξάρτητα από και σε διάσταση με το κράτος, καθώς αυτό και ιδιώτες (που στην αρχή μάλιστα προέρχονταν από τον χώρο της εκκλησίας) χρηματοδοτούσαν και στην ουσία επέβαλλαν τους σκοπούς-πορίσματα των επιστημονικών ερευνών.

3. Είναι οφθαλμοφανής η διαφορά της σύνθεσης του πληθυσμού ακόμα και μεταξύ σχολών π.χ. νομικής και των τει.

4. όρια τα οποία σε κάθε περίπτωση δεν έχουν ως βάση χωροταξικά κριτήρια αλλά τις διαθέσιμες των υποκειμένων που τα απαρτίζουν, παρά τη διαφορετική αντίληψη που εκφράζει επ' αυτού ακόμη και κομμάτι των αναρχικών.

5. από τη μισροσούρα "τι είναι πανεπιστήμιο, τι είναι πτυχιούχος, στοιχεία για το ελληνικό πανεπιστήμιο", εκδοτική ομάδα "εργασία" - Δήμος Βεργής, Αύγουστος 1975

6. εκτίμησή μας είναι αυτή και μπορούμε να την υποστηρίξουμε. Λόγω χώρου κ συνθηκών δεν μπορούμε να επεκταθούμε

lifestyle και φοιτητές

2005

2 μπροσούρες από τους φοιτητές σε κρίση ταυτότητας

περί ασύλου

Ιούνιος 2006

Κριτική Σκέψη

για την έκρηξη των κοινωνικών αγρήσεων

σειρά: εκπαίδευση

ται να καλύψει κάθε, μα κάθε, καθημερινή έκφραση της φοιτητικής- πανεπιστημιακής ζωής; Δεν προφυλάσσεται με αυτό μια ιερή κοινότητα, η "φοιτητάριακή", το χρυσό κλουβί της, αποκομμένη από αυτή την εξωτερική-μιασματική κοινωνία; Αν όχι, τότε γιατί άραγε έχουν βγει όλοι αυτοί ... αγρόικοι να βροντοφωνάζουν ότι το άσυλο είναι μόνο για φοιτητές; Ε, λοιπόν επειδή η απάντηση στα παραπάνω είναι καταφατική, μπορούμε να δηλώσουμε ότι για κάτι τουλάχιστον είμαστε απολύτως σίγουροι:

Τίποτα το ιερό δεν διεξάγεται σε χώρους ασύλου.

Αυτή η θέση θα γίνει καλύτερα αντιληπτή στις παρακάτω γραμμές.

ΑΣΥΛΟ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΑΞΕΙΣ

Προσεγγίζοντας τη στάση των κομματικών παρατάξεων πάνω στο ζήτημα του ασύλου βλέπουμε ότι συμπυκνώνεται μία ολόκληρη πολιτική αντίληψη σχετικά με το "φοιτητικό κίνημα", την αγωνιστικότητα και τα κοινωνικά αντανάκλαστικά του, ή την απουσία τους.

Το άσυλο αποτελεί μία σταθερή βάση αναφοράς για την αριστερά, η οποία λίγο-πολύ εκλαμβάνει ως ζήτημα τιμής την υπεράσισή του. Από την αιματοβαμμένη εξέγερση του πολυτεχνείου το 1973 μέχρι και σήμερα το ζήτημα "υπεράσπιση ασύλου" έρχεται περισσότερο να αποτελέσει πόλο προσέγγισης φοιτητών και παραπέρα συσπειρώσης στους κόλπους της αριστεράς, παρά αντιπαράθεση με την εκάστοτε κυβέρνηση και τα όποια "αντιλαϊκά" μέτρα της.

Ωστόσο, οι αντιφάσεις διαδέχονται η μία την άλλη. Εκεί, λοιπόν, που το άσυλο παρουσιάζεται ως κτήμα όλου του λαού, έρχονται οι καταγγελίες για παραβίασή του από "εξωπανεπιστημιακά στοιχεία". Χαρακτηριστικό το ψήφισμα της Π.Κ.Σ. στη γενική συνέλευση του συλλόγου φοιτητών στο Πάντειο πανεπιστήμιο, στις 8 Δεκεμβρίου 2005, σχεπκά με συγκρούσεις που ξέσπασαν με αφορμή τη γειτνίαση του υπουργείου Τύπου με τη σχολή: "...εκτός αυτού ο φοιτητικός σύλλογος καταγγέλει και το διπλό σπάσιμο του ασύλου το βράδυ της 5/12 από τις αστυνομικές δυνάμεις καθώς και από διάφορες ομάδες που καπηλευόμενοι το άσυλο κατέστρεψαν το γυάλινο κτίριο και έδωσαν άλλοθι στα ματ να μπουν στο πανεπιστήμιο". Ανάλογα με την περίπτωση, λοιπόν, το άσυλο είτε αποτελεί μία κατάκτηση της πανεπιστημιακής κοινότητας και μόνο τα υποκειμενά της δικαιούνται να αναφέρονται σε αυτό, είτε αφορά γε-

νικώς και αορίστως, και προπάντων θεωρητικώς, τους απ' έξω, και μέχρι εκεί.

Σε αυτό το σημείο δε θα μπορούσαμε να παραλείψουμε και ακόμη μία αντίφαση που διαβλέπουμε. Πάγια πολιτική της αριστεράς στα πανεπιστήμια είναι η προσέγγιση του φοιτητή ως υποκειμένου αποκομμένου από την κοινωνία, ο οποίος (πρέπει να) ενδιαφέρεται για τα συντεχνιακά του συμφέροντα (βλέπε συνθήματα όπως "πτυχία με αξία, δουλειά με δικαιώματα", "όχι στην υποβάθμιση των πτυχίων" κ.α.). Η όποια κοινωνικότητα του φοιτητή γίνεται αντιληπτή εντελώς ευκαιριακά και ψηφθηρικά, όταν μπορεί να φανεί χρήσιμος και απαραίτητος για να στελεχώσει μία κομματική συγκέντρωση. **Για ποιο "άσυλο που ανήκει στο λαό" γίνεται λόγος, όταν αυτό αποτελεί και εκλαμβάνεται ως κάτι αποστειρωμένο και αυστηρώς περιορισμένο κοινωνικά;** Οι αντιφάσεις που καταγράφηκαν στις παραπάνω γραμμές αποτελούν την εικόνα μιας αριστεράς η οποία επιδιώκει να ισορροπήσει μεταξύ της νομιμότητας και της επίδειξης ενός προφίλ ανυπακοής και ρήξης. Η συστηματική αποφυγή άρθρωσης λόγου γύρω από το θεσμό του πανεπιστημίου και το ρόλο του μέσα στο υπάρχον, η απαίτηση από το κράτος να θεσμοθετήσει εκείνους τους χώρους οι οποίοι θα αποτελέσουν μελλοντικά εστίες αμφισβήτησής του (σύμφωνα τουλάχιστον με τις επιδιώξεις της "ριζοσπαστικής αριστεράς", βλέπε ΕΑΑΚ, ΝΑΡ) μόνο ως αφελείς στιγμές μίας κατά τα άλλα "επιθετικής" πολιτικής δεν μπορούν να χαρακτηριστούν.

Και κάπου εδώ έρχεται να κάνει την εμφάνισή της και η δεξιά (ΔΑΠ), η οποία εξισώνεται σε "κακό δαίμονα" του φοιτητικού κινήματος. Σε μία περίοδο όπου η αναδιάρθρωση στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βρίσκεται σε εξέλιξη, η απαίτηση της ΔΑΠ για επανεξέταση του ζητήματος του ασύλου, μέσα φυσικά στα πλαίσια της γενικότερης θέσης της για ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων, αποτελεί βούτυρο στο ψωμί της αριστεράς, για τόνωση του αγωνιστικού της προφίλ (αυτό είναι εξάλλου ένα από τα σημεία που ρίχνεται το βάρος της επικοινωνιακής της πολιτικής).

Και ψάχνοντας να βρούμε μία κοινή προσέγγιση των δύο αντίπαλων πολιτικών πόλων (αριστερά-δεξιά) γύρω από το ζήτημα πανεπιστημιακό άσυλο, ερχόμαστε στη θέση τους για την προστασία του από τους απ' έξω "καπηλευτές". Εδώ, πάντως, και με βάση την εμπειρία του τελευταίου χρόνου, το ψήφι-

χριάζεται να είσαι αυτό που δηλώνεις αρκεί να φαίνεσαι πως είσαι. Ο ετεροκαθορισμός σε όλο του το μεγαλείο.

Φυσικά ο φοιτητής δεν αντιμετωπίζει μόνο την πολιτική σαν life style και κατανάλωση, γιατί και με οτιδήποτε άλλο καταπιάνεται κρατάει το φτηνό περιτύλιγμα πετώντας την ουσία. Είναι εκείνος ο οποίος θα παρακολουθήσει ένα ντοκιμαντέρ για τα στρατόπεδα συγκέντρωσης των Ναζί και δε θα τον συγκινήσει το γεγονός καθαυτό αλλά θα σχολιάσει το πόσο καλός κινηματογραφιστής είναι ο Ρενάι και τον τρόπο που «αποδίδει» μέσω της κάμερας. Θα δεχτεί να βλέπει τα εξαθλιωμένα πτώματα να συνθλίβονται και τα καμένα κουφάρια να γίνονται στάχτη και αυτές τις εικόνες να τις διαδεχτεί ένα προπαγανδιστικό ντοκιμαντέρ για την δημοτική βιβλιοθήκη του Παρισιού που γύρισε ο Ρενάι για το υπουργείο εξωτερικών της Γαλλίας. Και αυτή τη διαδοχή τη δέχεται ακριβώς γιατί συνδυετικός-μεσολαβητικός κρίκος ανάμεσα σ' αυτές τις δύο εικόνες είναι ακριβώς η «κουλτούρα»...ο Ρενάι και ο κάθε «Ρενάι».

Το φοιτητάριατο καζεύει με δέος, τις μπουρδες που σκαρφίζεται ο κάθε Τσόκλης, πλημμυρίζει ασφυκτικά κάθε χρόνο το φεστιβάλ της Βαβέλ θαυμάζοντας, τις περισσότερες φορές, το τίποτα (ή ό,τι του έχουν υποδείξει), γεμίζει τα ψαγμένα θεατράκια και ακολουθεί πιστά τα βήματα της alternative μουσικής βιομηχανίας. Η «κουλτούρα», το αγαπημένο όπιο του φοιτητή, διεισδύει και μεσολαβεί, καθώς φαίνεται, διάφορες κοινωνικές σχέσεις και αυτό γιατί αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο του ρόλου του. Όπως άλλωστε έχει ειπωθεί εδώ και καιρό η κουλτούρα είναι για τον φοιτητή «το φυσικό του στοιχείο. Αν δεν υπήρχαν τα "Πολιτιστικά κέντρα" ο φοιτητής θα τα είχε εφεύρει». Στην εποχή όπου «το αληθινό είναι μια στιγμή του ψεύτικου» όπου τα πάντα περνούν μια κρίση -έλλειψη αυθεντικότητας, τα διάφορα πολιτικά και πολιτιστικά ρεύματα με τον επιφανειακό και κυδαίο τρόπο που αντιμετωπίζονται από τους φοιτητές, δεν μπορεί παρά να είναι θολές αναπαραστάσεις νεκρών αντικειμένων, εκλάμψεις άστρων που πολλά δεν φώτισαν ποτέ, πριν κλειστούν για πάντα στο χρονοντούλαπο της ιστορίας, από το οποίο ανασύρεται μοναχά το παραμορφωμένο είδωλο τους.

Τόσο η πολιτική και η τέχνη, όσο και ένα περίεργο ντύσιμο και μια χύμα ψευτοσυμπεριφορά, αποτελούν στοιχεία που μορφοποιούν το εναλλακτικό life-style.

Όταν όμως οι προσωπικές και κοινωνικές σχέσεις είναι στο σύνολό τους διαμεσολαβημένες και το εμπόρευμα έχει κυριεύσει κάθε πτυχία του χώρου και του χρόνου μας, το εναλλακτικό lifestyle δε μπορεί παρά να είναι μια εκδοχή του κυρίαρχου και να κουβαλάει όλα τα χαρακτηριστικά του. Τα άτομα που το υιοθετούν αυτοπεριθωροποιούνται ανούσια σε ένα πλήρως ενσωματωμένο ή ενσωματώσιμο περιθώριο εκτονώνοντας την καταπίεση που υφίστανται, σε προκατασκευασμένα καλούπια. Σε κάθε γωνία της Γεροκωστοπούλου, της Αγ. Νικολάου, της πλατείας Όλγας και όπου αλλού, παραμονεύει ειδικά κατασκευασμένο για αυτούς εμπόρευμα, ενώ κάθε κίνηση είναι προκαθορισμένη και φυλακισμένη στα στενά όρια μιας ψευτοάρνησης. Ειδικά μαγαζιά, από παπουτσάδικα και βιβλιοπωλεία, μέχρι καφετέριες και ουζερί, που σέρνουν ανάμεικτο άρωμα παρακμής και καλκευμένου λαϊκού πολιτισμού, έχουν φτιαχτεί αποκλειστικά γι' αυτούς. Ένας κώδικας lifestyle, ελάχιστα διαφοροποιημένους αλλά εξίσου βδελυρός με τον κυρίαρχο.

Αυτό που θέλουμε να τονίσουμε, είναι ότι δεν υπάρχει εναλλακτική κουλτούρα και κυρίαρχη, υπάρχει η κουλτούρα η ενταγμένη στο σύστημα και υπάρχει και η ανατροπή του. Όλα τα άλλα είναι φενακισμοί που προσφέρουν μια γλυκιά ψευδαίσθηση διαφορετικότητας.

Κλείνοντας...

Τέλος, θα θέλαμε να κρατήσουμε ότι ο φοιτητής και η αναπαράσταση του, παίζουν ένα σημαντικό ρόλο γενικότερα στην αγορά και (κατ' επέκταση) στην κοινωνία, η λειτουργία της οποίας απαιτεί μια πλειάδα ανθρωπών-προτύπων να είναι νέοι, ωραίοι, με άπλετο χρόνο για να κάνουν ό,τι τους κατέβει και να έχουν «ζωηράδα», ίσως και λίγη αμφισβήτηση (η οποία να εκτονώνεται υγιώς και μέσα σε συγκεκριμένα πλαίσια).

Να είναι ανοιχτοί σε νέες εμπειρίες (κατανάλωση καινούριων προϊόντων/υπηρεσιών όπως είναι το paintball και το smirnoff mule), αλλά και να έχουν ευρύ φάσμα ενδιαφερόντων (βοηθώντας στην επιβίωση διαφόρων βιομηχανιών). Αυτά τα χαρακτηριστικά προσιδιάζουν στον φοιτητή.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η γνωστή φράση που χαρακτηρίζει τα φοιτητικά χρόνια ως τα «καλύτερα χρόνια». Μια φράση που εμπεριέχει συμπυκνωμένες όλες τις προβολές του καπιταλισμού που αφορούν τον φοιτητικό ρόλο και την οποία δεν τη βρίσκουμε καθόλου ουδέτερη.

περι ασύλου

"*Το άσυλο είναι για τους πανεπιστημιακούς και οι φοιτητές αποτελούν μέρος της πανεπιστημιακής κοινότητας, γι' αυτό το άσυλο μιλάμε*". Θ. Πελεγρίνης, κοσμήτορας Φιλοσοφικής

Επιχειρώντας να ξεσκεπάσουμε έναν-έναν τους μύθους της κυριορχίας για το πανεπιστήμιο, δεν θα μπορούσαμε παρά να σταθούμε στο ζήτημα του ασύλου. Τους τελευταίους μήνες οι προτάσεις για το επικείμενο νομοσχέδιο για την ανώτατη εκπαίδευση και οι ίδιες οι καταπατήσεις του από μπάτσους και ασφαλίτες, έχουν συμβάλει στο να δημιουργήσουν ένα κλίμα πόλωσης γύρω από το θέμα του πανεπιστημιακού ασύλου'.

Οι καταπατήσεις αυτές έρχονται μαζί με τις πρόσφατες ανακοινώσεις της επιτροπής Βερέμν (ή αλλιώς οι 7-8 "σοφοί") και τις προτάσεις τους για αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο που καλύπτει την ανώτατη εκπαίδευση. Εκτός από τους "σοφούς", οι πρυτάνεις κρατώντας ένα πιο προσδευτικό προσωπείο μετριάζουν λίγο τα λόγια τους, παρόλο αυτά προωθούν και οι ίδιοι τον περιορισμό του ασύλου, όπως και μια σειρά άλλες αλλαγές, κυρίως οργανωτικές και δομικές. Παράλληλα, μια επιστολή 170 και άνω πανεπιστημιακών και μη προφεσόρων, αναφέρεται στο θέμα αυτό και προωθεί μια ακόμα πιο αφοριστική λογική απέναντι στο άσυλο. Και οι τρεις συνιστώσες, μαζί με την επίσημη κρατική-ιδιωτική προπαγάνδα, μοιάζουν να συνυφαίνουν έναν ιστό ενάντια στο πανεπιστημιακό άσυλο, που επιβεβαιώνεται και ταυτόχρονα αναπαράγεται από τις τελευταίες καταπατήσεις του.

Έτσι προτείνουν τον περιορισμό του ασύλου όχι χωρικά αλλά βασισμένο στην πανεπιστημιακή ιδιότητα των ατόμων. Δηλαδή προορίζουν το χώρο των πανεπιστημίων μόνο για όσους κατέχουν την πανεπιστημιακή ιδιότητα. Επίσης, προτείνουν την αντικατάσταση της τριμελούς επιτροπής, ως υπεύθυνης για την άρση του ασύλου, από το ίδιο το πρυτανικό συμβούλιο. Η λογική που ακολουθείται στις προτάσεις αυτές δεν είναι απλά ο περιορισμός του ασύλου αλλά η σχεδιασμένη κατάργησή του -και σίγουρο ότι στο μέτρο που θα θέλαμε εμείς- μέσα από το πλαίσιο της εύκολης άρσης του και του περιορισμού των πανεπιστημίων στον γνωσιακό-επιχειρησιακό κα-

ρακτήρα και την καταπόλεψη του εν δυνάμει κοινωνικού τους.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Όμως για να κατανοήσουμε καλύτερα το πανεπιστημιακό άσυλο, πρέπει πρώτα απ' όλα να δούμε την ιστορική και νομική του πορεία. Το πανεπιστη-

μιακό άσυλο επινοήθηκε σε μια εποχή όπου η εκκλησία κυνηγούσε οτιδήποτε αιρετικό για τα δεδομένα της (όπως η γη κινείται) και αφορούσε την διακίνηση εντός των ορίων κάποιων χώρων (ιδιωτικών τότε κολεγίων και πανεπιστημίων) της "επιστημονικής ελευθερίας" και ιδεών. Ακόμα και μη νομικά καθορισμένο, το άσυλο αποτέλεσε ηθικό και επιστημονικό κατεστημένο στους αιώνες, όπου τηρήθηκε η "ελευθερία" των επιστημονικών ιδεών από την πλευρά κράτους² και εκκλησίας. Ακόμα και στην περίπτωση της γερμανικής κατοχής, υπάρχουν μαρτυρίες λειτουργίας του θεσμού του ασύλου. Στα "μαύρα χρόνια της δικτατορίας" το άσυλο, θεσμοθετημένο στη συνείδηση του λαού, αποτελούσε έναν πυρήνα ανατροπής μέσα στους χώρους των πανεπιστημίων, χωρίς ωστόσο να τηρηθεί ποτέ. Στα... "ασπρόμαυρα" χρόνια που ακολουθήσαν την πτώση της χούντας, η κοινωνική αναταραχή και η συνεχιζόμενη κρίση, μεταξύ απογοήτευσης και νίκης, των πρώην αντιδικτατορικών οργανώσεων, όπως και το "μαύρο"

("μαύρο" ή "άσπρο" είναι καλύτερα να αναρωτιόμαστε) -επτάχρονο παρελθόν, οδήγησαν και στη νομική θεσμοθέτηση του πανεπιστημιακού ασύλου με το νόμο 1268 του 1982. Στο νόμο αυτό "η ακαδημαϊκή ελευθερία στη διδασκαλία και την έρευνα καθώς και η ελεύθερη διακίνηση των ιδεών κατοχυρώνεται στα ΑΕΙ." (άρθρο 1). Αφού ορίζεται ο πλουραλιστικός-δημοκρατικός επιστημονικά χαρακτήρας του πανεπιστημίου (να και ένα άρθρο αυτού του νόμου που κανείς δεν έχει να πει τίποτα), σύμφωνα με τα άρθρα

μια οικεία εικόνα από το πολυτεχνείο. ΜΑΤ και περιφρούρηση της ΚΝΕ..., βρείτε τις διαφορές στον εξοπλισμό!

4 και 5 "για την κατοχύρωση της ακαδημαϊκής ελευθερίας, της ελεύθερης επιστημονικής αναζήτησης και της ελεύθερης διακίνησης των ιδεών, αναγνωρίζεται το Πανεπιστημιακό Άσυλο". "Το Πανεπιστημιακό Άσυλο καλύπτει όλους τους χώρους των Α.Ε.Ι. και συνίσταται στην απαγόρευση επέμβασης της δημόσιας δύναμης στους χώρους αυτούς χωρίς την πρόσκληση ή την άδεια του αρμόδιου οργάνου του Α.Ε.Ι., όπως αναφέρεται στη συνέχεια". Το αρμόδιο όργανο, σύμφωνα με το άρθρο 6, είναι η επιτροπή ασύλου, τριμελής στον αριθμό, η οποία είναι η μόνη αρμόδια να άρει το άσυλο εκτός και αν διαπράττονται εγκλήματα κατά της ζωής, όπου οι μπάτσοι έχουν δικαίωμα να επέμβουν αυτόκλητα (άρθρο 7).

Διαβάζοντας το νόμο και αναγνωρίζοντας διαστάσεις πίσω από το διττό-επίσημο λόγο του, διαβλέπουμε μια πρώτη από όλα αναφορά στον επιστημονικό χαρακτήρα του με βαρύγδουπες εκφράσεις όπως "ακαδημαϊκή ελευθερία, ελεύθερη επιστημονική αναζήτηση και ελεύθερη διακίνηση ιδεών". Εύη-

κες λέξεις που όμως αναφέρονται σε μια πανεπιστημιακή ιδιότητα, μια ακαδημαϊκή ταυτότητα ατόμων και χώρου που πρέπει να έχει ο οποιοσδήποτε για να συμμετάσχει. Εκτός των άλλων αναφέρονται σε μια κατάσταση ασύλου όπου λειτουργεί σαν παράδεισος, σαν όαση μέσα σε μια κοινωνία όπου τίποτα από αυτά που αναφέρονται στο νόμο δεν ισχύει. Ή αλλιώς, **τι το θέλουμε το άσυλο αν αυτά που προστατεύει, τα προστατεύει και τα θέει η ίδια η κοινωνία;**

Για αυτό το λόγο επιχειρούμε να μελετήσουμε το άσυλο από την αρχή, ξεκινώντας από την εννοιολογική του χροιά και τις στάσεις των φοιτητών απέναντι στο άσυλο, μέχρι τις δυναμικές διαστάσεις του πανεπιστημίου ως κοινωνικού χώρου, πέρα από το νομικό του πλαίσιο και πέρα από την υπεράσπιση μιας κατάστασης (της σημερινής), ώστε να γλιτώσουμε μια χειρότερη (τις επικείμενες αλλαγές)...

Η ΕΝΝΟΙΑ...

Ερχόμενοι να σκιαγραφήσουμε την ίδια την έννοια του ασύλου, δεν μπορούμε παρά να σταθούμε στην ίδια τη λέξη και να διατυπώσουμε κάποιες πρώτες σκέψεις που πηγάζουν απ' αυτήν.

Το σημαίνει άσυλο παραπέμπει σ' ένα συγκεκριμένο σημειώσιμο. Όπου κι όποτε κι αν χρησιμοποιήθηκε διατηρούσε τα εξής χαρακτηριστικά αναλλοίωτα:

α. Ιερότητα: προσδιορίζει ένα χώρο ιερό και συνεπώς απαραβίαστο,

β. Διαχωρισμός: η ύπαρξη του ιερού προϋποθέτει την ύπαρξη του ανίερου. Ή αλλιώς, με το που ορίζεται και μόνο, το άσυλο λειτουργεί ως διαχωρισμός στη βάση ενός προκαθορισμένου διπόλου "μέσα - έξω". Μέσα στο άσυλο ο χώρος είναι ιερός, σε αντίθεση με ό,τι τον περιβάλει.

Οι παραπάνω παρατηρήσεις βλέπουμε ότι επαληθεύονται σε όλες τις λεκτικές αντιστοιχίες της έννοιας του "ασύλου". Έτσι, ιερό και διαχωρισμένο ήταν τόσο το άσυλο στους ναούς της αρχαίας Αθήνας όσο και το σύγχρονο νομικό άσυλο κατοικίας που προασπίζει μια νέα "θεά", την ιδιοκτησία.

Γιατί λοιπόν να διαφέρει το πανεπιστημιακό άσυλο;

Μήπως το πανεπιστημιακό άσυλο δεν έρχεται να διαφυλάξει μια ιερή και αποκλειστική ιδιοκτησία του κράτους, την υψηλή μόρφωση; Μήπως έτσι δεν υφαιίνεται ένα διαχωριστικό πέπλο που έρχε-